

Υπουργείο Ανάπτυξης και
Επενδύσεων

Ειδική Υπηρεσία Στρατηγικής,
Σχεδιασμού και Αξιολόγησης
(ΕΥΣΑΑ)

Αποτίμηση της εφαρμογής των Χωρικών Εργαλείων στην Ελλάδα στην προγραμματική περίοδο 2014-2020

1^ο Παραδοτέο «Διαμόρφωση Μεθοδολογίας»

Φεβρουάριος 2020

Περιεχόμενα

1.	Το πλαίσιο διαμόρφωσης της μεθοδολογίας και η Ευρωπαϊκή Εμπειρία	2
2.	Η προτεινόμενη μεθοδολογία αποτίμησης	7
2.1.	Η μεθοδολογική προσέγγιση	8
2.2.	Βήματα και εργαλεία μεθοδολογικής προσέγγισης	14
2.2.1.	<i>Κωδικοποίηση και συγκριτική αξιολόγηση των Εγκυκλίων ΕΥΣΣΑ, των Οδηγών που εξέδωσαν οι 13 ΕΥΔ των ΠΕΠ και των εγκεκριμένων Στρατηγικών.....</i>	14
2.2.2.	<i>Κωδικοποίηση προβλέψεων Εθνικού Χωροταξικού Πλαισίου και Περιφερειακών Χωροταξικών Πλαισίων και συγκριτική αξιολόγηση με τις περιοχές εφαρμογής των ΟΧΕ .....</i>	15
2.2.3.	<i>Αποδελτίωση και κωδικοποίηση των εγκεκριμένων στρατηγικών ως προς το σύστημα διακυβέρνησης.....</i>	15
2.2.4.	<i>Συγκριτική αξιολόγηση του χρονοδιαγράμματος ενεργοποίησης στο επίπεδο των 13 ΠΕΠ .....</i>	16
2.2.5.	<i>Ποσοτικές αναλύσεις για τη σύνδεση της πορείας υλοποίησης των εγκεκριμένων Στρατηγικών με διαδικαστικές αδυναμίες και προβλήματα σχεδιασμού.....</i>	16
2.2.6.	<i>Έρευνα πεδίου με ερωτηματολόγιο που απευθύνεται στις 13 ΕΥΔ των ΠΕΠ .....</i>	16
2.2.7.	<i>Έρευνα πεδίου σε δείγμα φορέων υλοποίησης ΟΧΕ, ΟΧΕ-ΒΑΑ, ΤΑΠΤΟΚ .....</i>	18
2.2.8.	<i>Κωδικοποίηση διδαγμάτων, προκλήσεων, καλών πρακτικών και προβλημάτων ανά χωρικό εργαλείο και τρόποι αντιμετώπισης .....</i>	20
	Παράρτημα.....	22
	Παράρτημα ενότητας Π2 : Αναφορές και επισημάνσεις της μελέτης του ΟΟΣΑ για τις τοποκεντρικές πολιτικές και στρατηγικές για την τοπική ανάπτυξη	23
	Παράρτημα ενότητας Π2.2.1 : Προγραμματικά έγγραφα και εγκεκριμένες στρατηγικές των 13 ΠΕΠ	25
	Παράρτημα ενότητας Π2.2.2 : Εγκεκριμένα στρατηγικά πλαίσια χωρικού σχεδιασμού	26
	Παράρτημα ενότητας Π2.2.4 : Διαχρονική σειρά εγκριτικών αποφάσεων για τις στρατηγικές	27
	Παράρτημα ενότητας Π2.2.5 : Ενδεικτική προσέγγιση με βάση τα πρώτα διαθέσιμα στοιχεία	28

1. Το πλαίσιο διαμόρφωσης της μεθοδολογίας και η Ευρωπαϊκή Εμπειρία¹

Οι ΟΧΕ, ενεργοποιήθηκαν βάσει του άρθρου 36 του Κανονισμού και θεωρούνται ως το κατάλληλο μέσο για την επίτευξη της πολιτικής συνοχής με ολοκληρωμένο τρόπο ανά χωρική ενότητα, προκειμένου να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητά των αναπτυξιακών παρεμβάσεων.

Οι ΟΧΕ επιτρέπουν στα κράτη μέλη να συνδυάζουν χρηματοδότηση από διάφορους άξονες προτεραιότητας από ένα ή περισσότερα διαρθρωτικά ταμεία (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ), Ταμείο Συνοχής και συμπληρωματικά από το Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης) για την παροχή πολυδιάστατων και διατομεακών παρεμβάσεων. Οι επιλογές για χρήση ΟΧΕ έχουν ληφθεί σε πολύ διαφορετικό βαθμό στα κράτη μέλη, με ορισμένα προγράμματα να επενδύουν μέχρι 40% της χρηματοδότησής τους σε ΟΧΕ και άλλα που επιλέγουν να εκπληρώσουν μόνο τις ελάχιστες απαιτήσεις που προβλέπουν οι κανονισμοί.²

Τα βασικά κοινά χαρακτηριστικά μιας ΟΧΕ είναι: καθορισμένη λειτουργικά περιοχή, που ξεπερνά διοικητικά όρια και ολοκληρωμένη πολυτομεακή στρατηγική ανάπτυξης. Όμως, παρεμβάσεις εφαρμόζονται σε περιοχές με διαφορετικά κοινωνικά οικονομικά και χωρικά χαρακτηριστικά σε υποπεριφερειακό ή ακόμα και διαπεριφερειακό επίπεδο και ως εκ τούτου είναι αναπόφευκτο να χρησιμοποιούν διαφορετικές δέσμες ενεργειών. Οι ΕΥΔ έχουν την τελική ευθύνη για τις ΟΧΕ. Εντούτοις, οι ενδιάμεσοι φορείς (ΟΜ - τοπικές αρχές, οργανισμοί περιφερειακής ανάπτυξης κ.λπ.) μπορούν να εκτελούν καθήκοντα ανάθεσης έργων μετά από σχετική εκχώρηση.

Οι ΟΧΕ μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την εφαρμογή του άρθρου 7 του κανονισμού ΕΤΠΑ για την περίοδο 2014-2020. Το άρθρο 7 καθιστά την ολοκληρωμένη βιώσιμη αστική ανάπτυξη (ΒΑΑ) υποχρεωτικό χαρακτηριστικό της εφαρμογής της πολιτικής συνοχής. Αυτό απαιτεί τουλάχιστον το 5% των πόρων του ΕΤΠΑ, που υπολογίζονται σε επίπεδο κρατών μελών, να αφιερωθούν σε ολοκληρωμένες στρατηγικές για βιώσιμη αστική ανάπτυξη, αντιμετωπίζοντας οικονομικές, περιβαλλοντικές, δημογραφικές και κοινωνικές προκλήσεις. Αυτά μπορούν να καλύψουν ολόκληρη ή μέρος μιας συγκεκριμένης αστικής περιοχής. Οι πόλεις, οι υποπεριφερειακοί ή τοπικοί φορείς που είναι αρμόδιοι για την εφαρμογή βιώσιμων αστικών στρατηγικών θα πρέπει τουλάχιστον να είναι υπεύθυνοι για τα καθήκοντα που σχετίζονται με την επιλογή δράσεων.

¹ *Council of European Municipalities and Regions (2015), The implementation of the Integrated Territorial Investments (ITIs) by Member States, An Overview, October 2015.*

² *Martin Ferry, Stefan Kah and John Bachtler (2018) Integrated territorial development: new instruments – new results? IQ-Net Thematic Paper 42(2), June 2018.*

Η κοινοτική τοπική ανάπτυξη (CLLD), η οποία διεξάγεται μέσω πολυτομεακών στρατηγικών τοπικής ανάπτυξης βασισμένων σε περιφέρειες, υπό την καθοδήγηση ομάδων τοπικής δράσης, μπορεί επίσης να συμβάλει στις ΟΧΕ.

Οι εκτιμήσεις της αποτελεσματικότητας των ΟΧΕ πρέπει να λαμβάνουν υπόψη σημαντικές διαφορές στον σχεδιασμό και την εφαρμογή τους σε επίπεδο χώρας. Η διακύμανση αυτή εξαρτάται από συγκεκριμένα πλαίσια: τον βαθμό αστικοποίησης, το επίπεδο πολυκεντρικότητας ή τις πιεστικότερες αστικές προκλήσεις. Εξαρτάται επίσης από την προϊστορία παρόμοιων εφαρμογών σε τοπικό επίπεδο καθώς τις διοικητικές ικανότητες των φορέων υλοποίησης. Η οργάνωση προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο και το ύψος της χρηματοδότησης που διατίθεται για αυτά τα μέσα είναι επίσης σημαντικά. Πρέπει να εξεταστούν διαφορετικές αντιλήψεις και διαφοροποιημένα σημεία εκκίνησης για την ολοκληρωμένη προσέγγιση, οι διαφορετικοί πολιτικοί πολιτισμοί όσον αφορά τις συνέργειες και τη συνεργασία, ο βαθμός στον οποίο οι ΟΧΕ βασίζονται σε υπάρχουσα πρακτική ή είναι εντελώς νέες παρεμβάσεις.

Τα εδαφικά μέσα μπορούν να υλοποιηθούν με διάφορους τρόπους. Όπως έχει επισημανθεί, οι ΟΧΕ συνδυάζουν πόρους με διαφορετικές προελεύσεις και από διαφορετικές προτεραιότητες των ΕΠ, προκειμένου να υλοποιηθούν πολυδιάστατες και διατομεακές παρεμβάσεις. Οι ΒΑΑ αποτελούν μια εκδοχή των ΟΧΕ. Οι επιλογές για χρήση εδαφικών μέσων έχουν ληφθεί σε πολύ διαφορετικό βαθμό σε όλα τα κράτη μέλη. Μια μεγάλη πλειοψηφία στρατηγικών που απεικονίζονται στο Στρατηγικό Συμβούλιο ΟΧΕ και ΒΑΑ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής καλύπτουν τις ΒΑΑ που υλοποιούνται μέσω των Αξόνων Προτεραιότητας των ΕΠ ΚΠ (739 στρατηγικές). Υπάρχουν 209 στρατηγικές ΒΑΑ που υλοποιούνται ως ΟΧΕ και 120 ΟΧΕ που δεν αφορούν σε ΒΑΑ, αλλά έχουν ως πεδίο εφαρμογής άλλους τύπους περιοχών. Για τις ΒΑΑ, τα περισσότερα κράτη μέλη υπερβαίνουν το ελάχιστο όριο του 5% του ΕΤΠΑ, αν και αυτό αντιπροσωπεύει διαφορετικά ποσά σε διαφορετικά πλαίσια.

Οι ρυθμίσεις διακυβέρνησης των ΟΧΕ κατά την υλοποίησή τους ποικίλλουν. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι ΕΥΔ διατηρούν όλες τις ευθύνες, ενώ αλλού, οι τοπικές αρχές διαδραματίζουν σημαντικότερο επίσημο ρόλο, κυρίως όσον αφορά την ιεράρχηση των δράσεων κατά τη διαδικασία επιλογής. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι ΕΥΔ ανέθεσαν τις ελάχιστες ευθύνες που απαιτούνται για την εφαρμογή των στρατηγικών ΒΑΑ (για παράδειγμα, όταν υπήρχαν ανησυχίες σχετικά με την ικανότητα σε τοπικό επίπεδο). Ο βαθμός στον οποίο η διακυβέρνηση συνεπάγεται την αξιοποίηση υφιστάμενων ή τη δημιουργία νέων δομών (π.χ. γραμματείες, ενώσεις δήμων κ.λπ.) ή μηχανισμών συντονισμού (π.χ. ομάδες εργασίας, συμβάσεις ή συμφωνίες κ.λπ.) ποικίλλει.

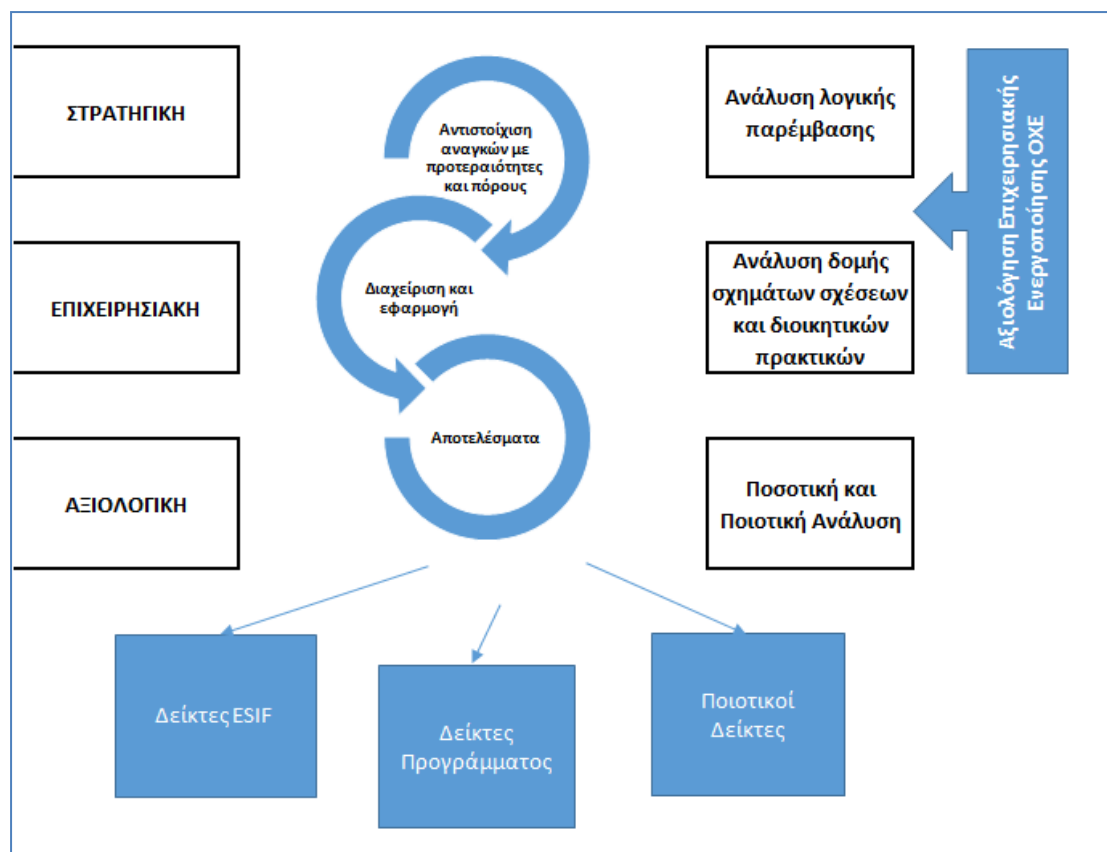
Οι στρατηγικές ΟΧΕ-ΒΑΑ ή ΟΧΕ εκτός αστικών περιοχών φαίνεται να καλύπτουν μια ποικιλία περιοχών. Περιλαμβάνουν ολόκληρες πόλεις (π.χ. ΒΑΑ στη Βουλγαρία), λειτουργικά αστικά κέντρα (π.χ. η ΟΧΕ-ΒΑΑ της Πράγας αποτελείται από την

πρωτεύουσα και την ενδοχώρα της στην περιοχή της Κεντρικής Βοημίας), ένα συγκρότημα πόλεων, γειτονιών ή συγκεκριμένων ζωνών εντός των πόλεων (π.χ. η ΟΧΕ-BAA στο Ρότερνταμ) ή ακόμη και δίκτυα αστικών περιοχών χωρίς να εμφανίζουν χωρική συνέχεια. Για παράδειγμα, στη Φινλανδία, αυτό συμβαίνει για να αξιοποιηθεί η ισχυρή ανταγωνιστικότητα του δικτύου των έξι μεγαλύτερων πόλεων, που είναι ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξη της υπόλοιπης χώρας (επιπτώσεις spillover). Ο πρωταρχικός στόχος της Six City Strategy είναι να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα της Φινλανδίας χρησιμοποιώντας τις έξι μεγαλύτερες πόλεις της χώρας ως περιβάλλον ανάπτυξης και πειραματισμού καινοτομίας. Η στρατηγική αποσκοπεί όχι μόνο στην παραγωγή καινοτόμων υπηρεσιών αλλά και στην προώθηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και της απασχόλησης. Η πρόθεση είναι οι μεγάλες πόλεις να συνεργαστούν περισσότερο μεταξύ τους σε συγκεκριμένες αναπτυξιακές παρεμβάσεις.

Υπάρχει επίσης διακύμανση στον θεματικό προσανατολισμό. Οι πιο συνηθέστερα περιλαμβανόμενοι Θεματικοί Στόχοι (ΘΣ) πολιτικής συνοχής είναι ΘΣ4 «Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς», ΘΣ6 «Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων» και ΘΣ9 «Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας». Στο επίπεδο των Επενδυτικών Προτεραιοτήτων (ΕΠ) αξίζει να σημειωθεί η σημαντική διαφορά μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά το πλήθος των ΕΠ που περιλαμβάνεται στις στρατηγικές ΟΧΕ-BAA και ΟΧΕ εκτός αστικών περιοχών. Για παράδειγμα, οι στρατηγικές BAA στην Κροατία, στην Κύπρο, στην Τσεχική Δημοκρατία, στην Ελλάδα, στη Λιθουανία και στην Πολωνία έχουν σχετικά μεγάλο αριθμό ΕΠ σε κάθε στρατηγική (πάνω από 10), ενώ στρατηγικές σε χώρες όπως η Αυστρία, το Βέλγιο, η Γερμανία και η Ιρλανδία μόνο 5.

Η πολυμορφία των περιοχών εφαρμογής ΟΧΕ-BAA ή ΟΧΕ εκτός αστικών περιοχών δημιουργεί αρκετά ζητήματα και στο επίπεδο της αξιολόγησης. Η ιδιαιτερότητα των εδαφικών παρεμβάσεων πρέπει να αντανακλάται στην επιλογή των κατάλληλων δεικτών. Προς αυτή την κατεύθυνση είναι σκόπιμο να ληφθούν υπόψη τα εξής:

- Το πραγματικό περιεχόμενο, η εδαφική κάλυψη, ο προϋπολογισμός και το πεδίο εφαρμογής των ολοκληρωμένων στρατηγικών.
- Ο σκοπός των δεικτών: μέτρηση των επιτευγμάτων σε χωρικές ενότητες και πληθυσμούς σε αντίθεση με τη μέτρηση της άμεσης απόδοσης των χρηματοδοτούμενων από την ΕΕ προγραμμάτων και έργων.
- Τα θέματα διαθεσιμότητας στατιστικών δεδομένων που θέτουν περιορισμούς σε ό,τι μπορεί να μετρηθεί σε επίπεδο γεωγραφικής ενότητας.

Υπάρχουν και άλλα σημαντικά συμπεράσματα που πρέπει να ληφθούν υπόψη στη διαδικασία επιλογής των δεικτών για τη μέτρηση των επιτευγμάτων των ολοκληρωμένων εδαφικών και αστικών επενδύσεων ΟΧΕ-BAA ή ΟΧΕ εκτός αστικών περιοχών³:

- Πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη έμφαση στους δείκτες που μπορούν να αποτυπώσουν τη χωρική κατανομή των επιτευγμάτων των ολοκληρωμένων επενδύσεων.
- Η απλότητα στην επιλογή των δεικτών πρέπει πάντα να προτιμάται. Παρόλα αυτά, η χρήση σύνθετων δεικτών μπορεί να αποτελέσει καλύτερη εναλλακτική λύση όταν οι αυτοτελείς δείκτες δεν μπορούν να κοινοποιήσουν επαρκώς τη συνολική αποτελεσματικότητα των ολοκληρωμένων επενδύσεων.
- Οι σκληροί δείκτες (με βάση τα επίσημα στατιστικά δεδομένα) θα πρέπει να συμπληρωθούν με ποιοτικούς δείκτες (βάσει των αντιλήψεων των ανθρώπων μέσω ερευνών πεδίου). Αυτή η προσέγγιση θα βοηθούσε τις τοπικές κοινότητες να κατανοήσουν τα πραγματικά επιτεύγματα επί τόπου, ιδιαίτερα εκείνα που είναι λιγότερο απτά και μη μετρήσιμα σε αριθμητικούς όρους.

³ ESPON (2018) Indicators for integrated territorial and urban development, April 2018.

- Πρέπει να ληφθεί υπόψη η χρονοκαθυστέρηση με την οποία τα αποτελέσματα μιας παρέμβασης αποτυπώνονται σε στατιστικά δεδομένα και δείκτες.

Στις κατευθυντήριες γραμμές παρακολούθησης και αξιολόγησης, η Επιτροπή παρέχει καθοδήγηση σχετικά με τη χρήση των κοινών δεικτών και προειδοποιεί ότι «οι κοινοί δείκτες αντικατοπτρίζουν τις ενέργειες, όχι τους στόχους ενός προγράμματος ή μιας περιφερειακής πολιτικής». Με άλλα λόγια, αυτοί οι δείκτες αντικατοπτρίζουν τις άμεσες εκροές των επενδύσεων και όχι απαραίτητα τις επιπτώσεις τους. Ωστόσο, όταν εξετάζουμε τις τάσεις σε αυτούς τους δείκτες με την πάροδο του χρόνου, θα μπορούσαν να δείξουν πόσο η περιοχή παρέμβασης γίνεται ελκυστική ως τόπος διαβίωσης και επιχειρηματικής δραστηριότητας, δείχνοντας έτσι τον αντίκτυπο των επενδύσεων. Στην περίπτωση των ΟΧΕ-BAA οι συνήθεις δείκτες είναι:

- Πληθυσμός που ζει σε περιοχές με ολοκληρωμένες στρατηγικές αστικής ανάπτυξης-άτομα
- Ανοιχτός χώρος που δημιουργείται ή αποκαθίσταται σε αστικές περιοχές – τ.μ.
- Δημόσια ή εμπορικά κτίρια που κατασκευάζονται ή ανακαινίζονται σε αστικές περιοχές – τ.μ.
- Αποκατάσταση κατοικιών σε αστικές περιοχές – τ.μ.

Επιπρόσθετα από άλλα προγράμματα και το ESPON προτείνονται δείκτες:

- Ποσοστό καθαρής μετανάστευσης- άτομα (δείχνει την ελκυστικότητα)
- Πληθυσμός που κατοικεί σε απόσταση 50 χλμ από την περιοχή παρέμβασης- άτομα (δείχνει τη δυναμική της περιοχής).
- Ρυθμός κατασκευής νέων κτιρίων (άδειες) – τ.μ.
- Φυσική κίνηση πληθυσμού – άτομα
- Πρόσβαση σε υπηρεσίες (νοσοκομεία – σχολεία) – άτομα
- Μακροπρόθεσμα άνεργοι – άτομα

Η υπερβολική επικέντρωση σε τομεακούς/κλαδικούς δείκτες δημιουργεί την αντίληψη ότι μια ολοκληρωμένη εδαφική στρατηγική είναι μια συλλογή παρεμβάσεων που θα χρηματοδοτηθούν από ευρωπαϊκούς πόρους, μετρούμενη με τους τυπικούς δείκτες του προγράμματος της ΕΕ. Μια τέτοια προσέγγιση δεν προσφέρει προστιθέμενη αξία από την άποψη της τοποκεντρικής πολιτικής. Οι επιλεγμένοι δείκτες ESPON δεν είναι αναγκαστικά άμεσοι δείκτες αποτελεσμάτων που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για τη μέτρηση των επιδόσεων των προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ. Πρόκειται μάλλον για δείκτες που αποτυπώνουν τα αποτελέσματα της πολιτικής και είναι πιο συναφείς στη φάση της εκ των υστέρων αξιολόγησης.

2. Η προτεινόμενη μεθοδολογία αποτίμησης

Η πρώτη βασική παράμετρος που πρέπει να ληφθεί υπόψη για την διαμόρφωση της μεθοδολογίας αποτίμησης είναι ο ίδιος ο σκοπός των ΟΧΕ.

Το εργαλείο των ΟΧΕ προσφέρεται για την διαμόρφωση και εφαρμογή εξειδικευμένων παρεμβάσεων σε τοπικό επίπεδο:

- Πρώτο, αυτό το νέο μέσο μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να μεταβιβάσει μεγάλο μέρος των διαδικασιών λήψης αποφάσεων σε ορισμένες τοπικές αρχές ενισχύοντας τη τοποκεντρική προσέγγιση και την αρχή του εκ των κάτω (bottom up) σχεδιασμού.
- Δεύτερο, διευκολύνει την καλύτερη ενσωμάτωση των διαφόρων ταμείων της ΕΕ στην κατεύθυνση της αυξημένης συμπληρωματικότητας και προσθετικότητας των χρηματοδοτήσεων με αποτέλεσμα την καλύτερη κάλυψη των ειδικών αναγκών των τοπικών φορέων.
- Τρίτο, επιτυγχάνεται η καλύτερη δυνατή εστίαση στις ιδιαιτερότητες ενός χώρου που χρήζει ιδιαίτερης εδαφικής προσέγγισης.

Μια δεύτερη βασική παράμετρος είναι η επιλογή των περιοχών εφαρμογής, δηλαδή των περιοχών που χρήζουν ιδιαίτερης εδαφικής προσέγγισης.

Μια τρίτη βασική ομάδα παραμέτρων συναρτάται με το κατευθυντήριο και εφαρμοστικό πλαίσιο τους. Όπως προαναφέρθηκε, οι εδαφικές προσεγγίσεις επηρεάζονται, λόγω της φύσης τους, από το πλαίσιο σχεδιασμού και εφαρμογής, καθώς και από τα επιμέρους χαρακτηριστικά των φορέων που μετέχουν στο σύστημα διακυβέρνησης.

Μια τέταρτη βασική ομάδα παραμέτρων είναι εκείνη που αφορά στην αξιολόγηση των πραγματικών αποτελεσμάτων από την εφαρμογή των ΟΧΕ, με δεδομένο ότι υπάρχουν σημαντικές διαφοροποιήσεις των ΟΧΕ ως προς τη στρατηγική τους στόχευση, το θεματικό τους περιεχόμενο και τις γεωγραφικές κλίμακες καθώς καλύπτουν διαφοροποιημένες χωρικά και κοινωνικοοικονομικά ζώνες, με συνέπεια την αδυναμία άθροισης επιμέρους διαφοροποιημένων μεγεθών και δεικτών.

Εξ αυτών των χαρακτηριστικών των ΟΧΕ δημιουργούνται μεθοδολογικά προβλήματα στην αποτίμηση και στη συσχέτιση των μέσων παρέμβασης με τα επιτεύγματα των στρατηγικών, χρησιμοποιώντας σαφώς προσδιορισμένα και κοινά «κριτήρια αναφοράς».

Συγκεκριμένα, από μελέτες⁴ έχουν προκύψει οι ακόλουθες διαπιστώσεις:

---

⁴ Martin Ferry (2019) Integrated Territorial Investments as an Effective Tool of the Cohesion Policy, Policy Department D for Budgetary Affairs, March 2019.

- Σε αρκετές περιπτώσεις, η ανάπτυξη και υιοθέτηση μιας ολοκληρωμένης τοποκεντρικής στρατηγικής αποτελεί από μόνο του πολύτιμο αποτέλεσμα και αποτελεί προστιθέμενη αξία σε σχέση με το παρελθόν. Αυτή η διαπίστωση ισχύει κυρίως σε περιπτώσεις όπου κατά το παρελθόν υλοποιήθηκαν αποσπασματικές παρεμβάσεις στον χώρο κυρίως σε ότι αφορά στον φυσικό σχεδιασμό. Σε άλλες περιπτώσεις οι ΟΧΕ αποτελούν μια συνέχεια ήδη καθιερωμένων πρακτικών ολοκληρωμένης προσέγγισης και ως εκ τούτου θα πρέπει να εκτιμηθεί η προστιθέμενη αξία τους σε σχέση με το παρελθόν και να καταγραφούν τα επιπλέον αποτελέσματα.
- Οι παρεμβάσεις τύπου ΟΧΕ επηρεάζουν μεν την τοπική οικονομική ανάπτυξη αλλά ο προσδιορισμός του ακριβούς αντίκτυπου καθίσταται δυσχερής λόγω της ταυτόχρονης επίδρασης άλλων ισχυρότερων παραγόντων και τάσεων που επικρατούν σε κλαδικό και διεθνικό επίπεδο. Οι ΟΧΕ καλύπτουν σε πολλές περιπτώσεις ευρεία θεματολογία με σχετικά μικρά χρηματικά ποσά και άρα η επιρροή τους σε τελικά αναπτυξιακά αποτελέσματα ενδεχομένως παραμένει περιορισμένη και δύσκολα ανιχνεύσιμη.
- Επιπρόσθετα, οι πληροφορίες που απαιτούνται για την εκτίμηση της αποτελεσματικότητας μιας στρατηγικής σε μια δεδομένη περιοχή είναι πιθανόν να διαφέρουν από τις πληροφορίες που απαιτούνται από τους διαμορφωτές πολιτικής σε περιφερειακό, εθνικό ή / και ευρωπαϊκό επίπεδο και να μην είναι τα σχετικά στατιστικά στοιχεία διαθέσιμα σε επίπεδο χωρικής ενότητας παρέμβασης.

Συμπερασματικά, η πολυπλοκότητα των παρεμβάσεων χωρικής ανάπτυξης από τη μια αλλά και η διαφορετικότητα των διαδικασιών και στρατηγικών από την άλλη καθιστούν το έργο της αποτίμησης σύνθετο και η μεθοδολογική προσέγγιση δύναται να διαφοροποιείται τόσο από το εύρος των ζητημάτων που καλείται να καλύψει όσο και από την διαθεσιμότητα και ποιότητα των στοιχείων.

Για την διαμόρφωση της μεθοδολογίας λαμβάνονται υπόψη και σχετικές αναφορές και επισημάνσεις της μελέτης του ΟΟΣΑ για τις τοποκεντρικές πολιτικές και στρατηγικές για την τοπική ανάπτυξη (παράρτημα ενότητας Π2).

2.1. Η μεθοδολογική προσέγγιση

Η αποτίμηση της επάρκειας της εδαφικής προσέγγισης και της επιχειρησιακής αποτελεσματικότητας πραγματοποιείται λαμβάνοντας υπόψη σε πρώτο επίπεδο τις προγραμματικές διαδικασίες που ακολουθήθηκαν και τις κατευθύνσεις που δόθηκαν τόσο στο επίπεδο του σχεδιασμού των ΟΧΕ, όσο και στο επίπεδο της διαχείρισης και υλοποίησης τους. Σε δεύτερο επίπεδο η προσέγγιση γίνεται λαμβάνοντας υπόψη πραγματικά στοιχεία που αποτυπώνουν την επιχειρησιακή ενεργοποίηση τόσο σε ότι αφορά την διακυβέρνηση όσο και στην υλοποίηση, ενώ

σε τρίτο επίπεδο τίθενται τα ζητήματα που συνδέονται με την αξιολογική αποτίμηση.

Στο πλαίσιο αυτό εξετάζονται:

- Το πλαίσιο για την επιλογή των περιοχών εφαρμογής του εργαλείου των ΟΧΕ
- Η συμπληρωματικότητα και οι συνέργειες μεταξύ των πολιτικών για την επίτευξη των στόχων της οικονομικής σύγκλισης και της εδαφικής συνοχής.
- Η αποτελεσματικότητα των επίσημων και ανεπίσημων μηχανισμών συντονισμού μεταξύ των πολιτικών / μέσων, των διαφόρων επιπέδων διακυβέρνησης / δημόσιας διοίκησης και μεταξύ όλων των ενδιαφερομένων φορέων στην επικράτεια,
- Η σχέση μεταξύ σχεδιασμού των μέσων / πολιτικών προγραμματισμού και της εφαρμογής τους, όσον αφορά την επίτευξη των στόχων τους.
- Η επάρκεια και η συνάφεια των μέτρων θετικής διαφοροποίησης για τις περιοχές παρέμβασης.

Η αποτίμηση πραγματοποιείται με βάση ένα συνδυασμό παραμέτρων που καλύπτουν τις ακόλουθες πτυχές: (i) Συνάφεια με τις θεσμοθετημένες κατευθύνσεις πολιτικής (ii) Επιχειρησιακή αποτελεσματικότητα, (iii) Επιπτώσεις στην ενεργοποίηση που προκαλούνται από τις αποκλίσεις από τις αρχικές προβλέψεις του σχεδιασμού.

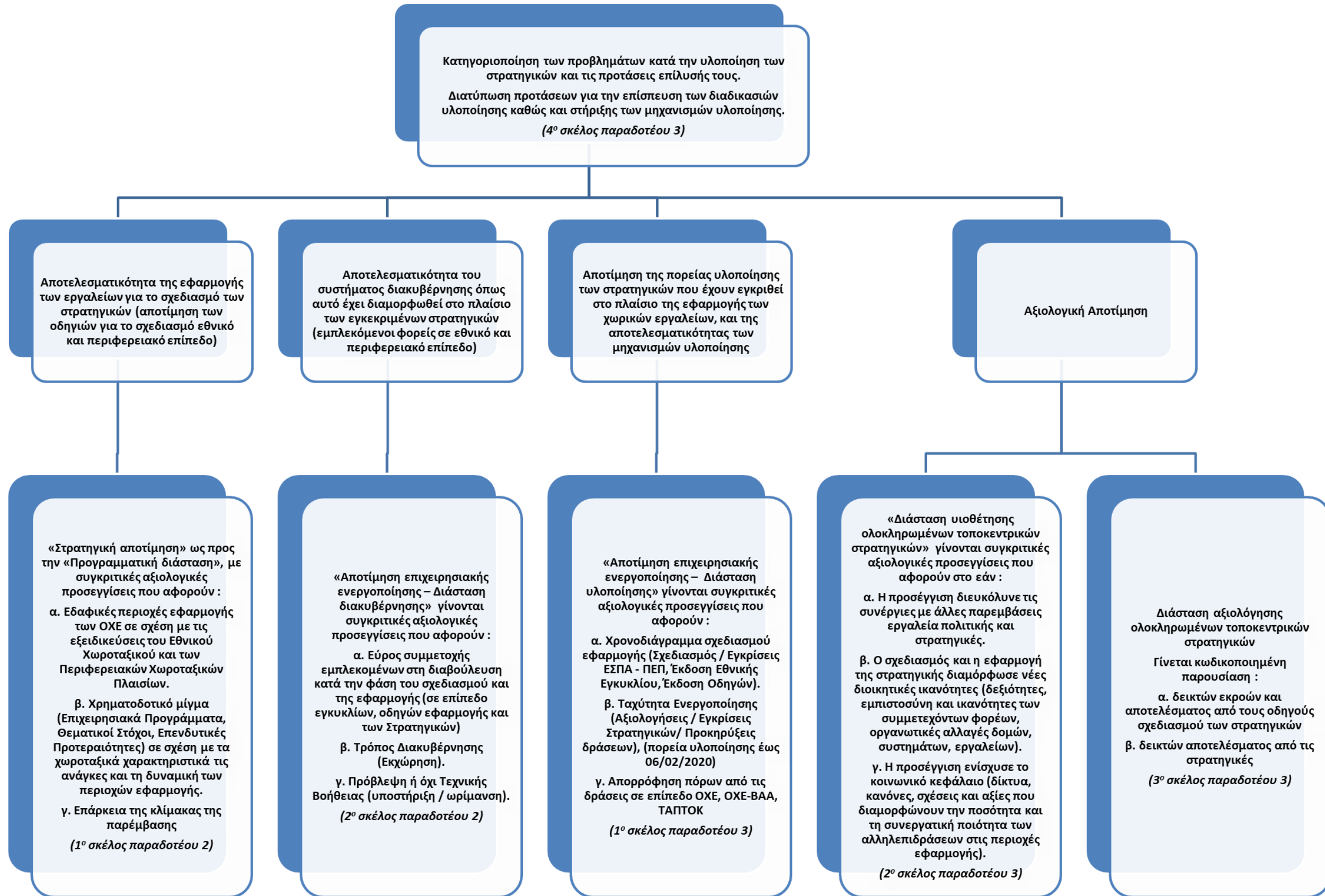
Στη λογική αυτή σε πρώτο στάδιο γίνεται η «**Στρατηγική αποτίμηση**» ως προς την «**Προγραμματική διάσταση**», με συγκριτικές αξιολογικές προσεγγίσεις που αφορούν :

- α. Εδαφικές περιοχές εφαρμογής των ΟΧΕ σε σχέση με τις εξειδικεύσεις του Εθνικού Χωροταξικού και των Περιφερειακών Χωροταξικών.
- β. Χρηματοδοτικό μίγμα (Επιχειρησιακά Προγράμματα, Θεματικοί Στόχοι, Επενδυτικές Προτεραιότητες) σε σχέση με τα χωροταξικά χαρακτηριστικά τις ανάγκες και τη δυναμική των περιοχών εφαρμογής.
- γ. Επάρκεια της κλίμακας της παρέμβασης.

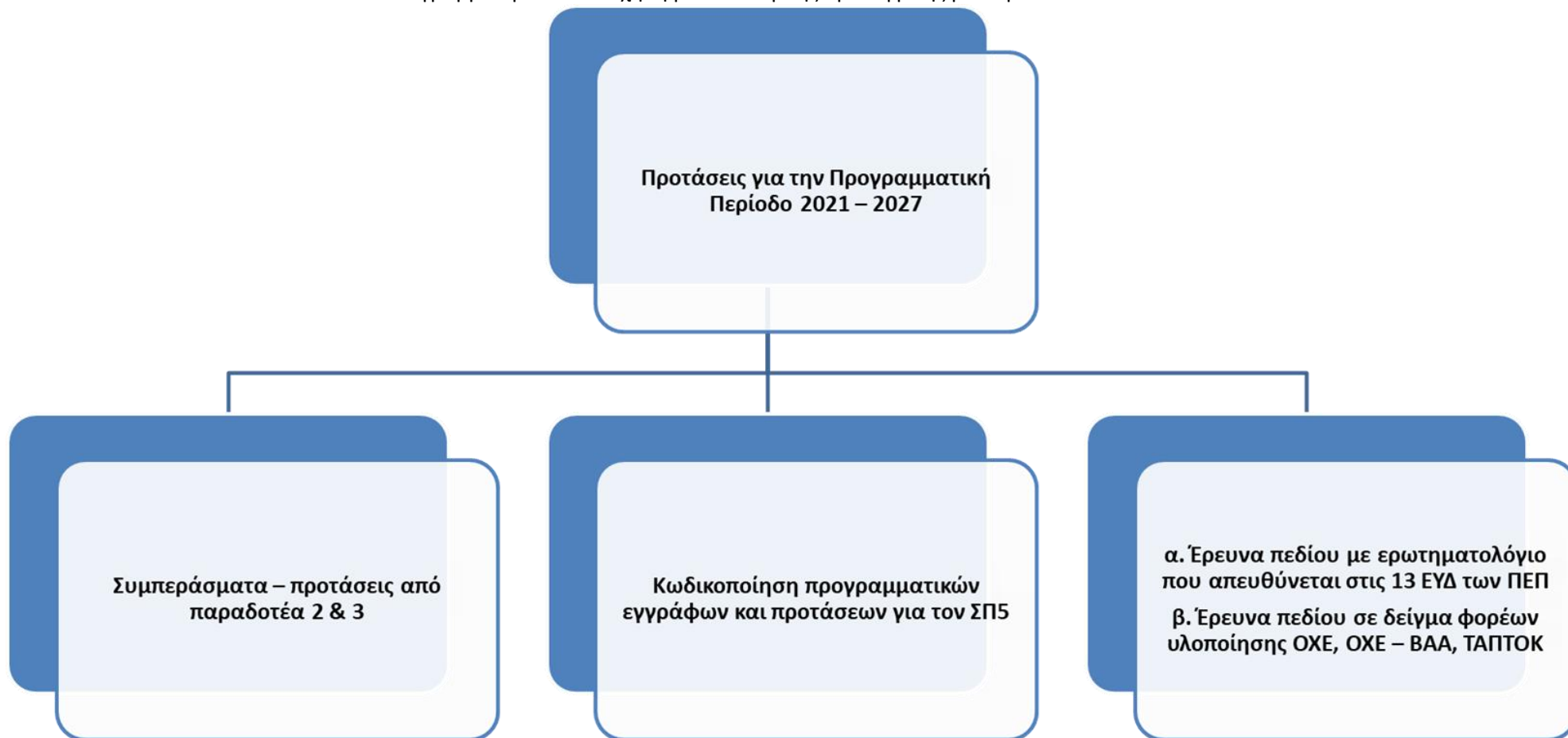
Η στρατηγική αποτίμηση μπορεί να υλοποιηθεί με αποκωδικοποίηση προγραμματικών εγγράφων και παράλληλα με βάση έρευνα πεδίου σε επίπεδο εταίρων.

Από την ανάλυση θα προκύψουν συμπεράσματα ως προς την αναφορά των διδαγμάτων συμπεριλαμβανομένων των προκλήσεων, των καλών πρακτικών και των προβλημάτων κατά τον σχεδιασμό των στρατηγικών.

Διάγραμμα 2α : Αντιστοίχιση μεθοδολογικής προσέγγισης με παραδοτέα 2 & 3

Διάγραμμα 2β : Αντιστοίχιση μεθοδολογικής προσέγγισης με παραδοτέο 4

Σε δεύτερο στάδιο γίνεται **«Αποτίμηση επιχειρησιακής ενεργοποίησης»** στη διττή διάσταση διακυβέρνησης και υλοποίησης. Επιδίωξη της επιχειρησιακής αποτίμησης είναι να εκτιμηθεί η αποτελεσματικότητα του συστήματος διοίκησης και εφαρμογής με στόχο την αντιμετώπιση των προκλήσεων και ανάδειξη των καλών πρακτικών αποτελεσμάτων.

Στη **«Διάσταση διακυβέρνησης»** γίνονται συγκριτικές αξιολογικές προσεγγίσεις που αφορούν :

- α. Εύρος συμμετοχής εμπλεκόμενων στη διαβούλευση κατά την φάση του σχεδιασμού και της εφαρμογής (σε επίπεδο εγκυκλίων, οδηγών εφαρμογής και των Στρατηγικών)
- β. Τρόπος Διακυβέρνησης (Εκχώρηση).
- γ. Πρόβλεψη ή όχι Τεχνικής Βοήθειας (υποστήριξη / ωρίμανση).

Στη **«Διάσταση υλοποίησης»** γίνονται συγκριτικές αξιολογικές προσεγγίσεις που αφορούν :

- α. Χρονοδιάγραμμα σχεδιασμού εφαρμογής (Σχεδιασμός / Εγκρίσεις ΕΣΠΑ - ΠΕΠ, Έκδοση Εθνικής Εγκυκλίου, Έκδοση Οδηγών).
- β. Ταχύτητα Ενεργοποίησης (Αξιολογήσεις / Εγκρίσεις Στρατηγικών/ Προκηρύξεις δράσεων).
- γ. Απορρόφηση πόρων από τις δράσεις σε επίπεδο ΟΧΕ, ΟΧΕ-ΒΑΑ, ΤΑΠΤΟΚ

Η Επιχειρησιακή αποτίμηση μπορεί να πραγματοποιηθεί με βάση την ανάλυση επιμέρους στοιχείων των Στρατηγικών, της πορείας δέσμευσης και απορρόφησης των πόρων, θεματικές αναλύσεις ως προς τους φορείς υλοποίησης ή και το θεσμικό πλαίσιο υλοποίησης επιμέρους κατηγοριών παρέμβασης και παράλληλα με βάση έρευνα πεδίου σε επίπεδο εταιρών.

Από την ανάλυση θα προκύψουν συμπεράσματα ως προς

- Την κατηγοριοποίηση των προβλημάτων κατά την υλοποίηση των στρατηγικών και τις προτάσεις επίλυσής τους.
- Την διατύπωση προτάσεων για την επίσπευση των διαδικασιών υλοποίησης καθώς και στήριξης των μηχανισμών υλοποίησης.

Σε τρίτο στάδιο γίνεται **«Αξιολογική Αποτίμηση»** στη διττή **«Διάσταση υιοθέτησης ολοκληρωμένων τοποκεντρικών στρατηγικών»** και **«Διάσταση αξιολόγησης των ολοκληρωμένων τοποκεντρικών στρατηγικών»**.

Επιδίωξη της αξιολογικής αποτίμησης είναι να εκτιμηθεί η προστιθέμενη αξία από την υιοθέτηση ολοκληρωμένων στρατηγικών στο πλαίσιο των ΟΧΕ αλλά και η προστιθέμενη αξία των ΟΧΕ στην αναπτυξιακή διαδικασία, δηλαδή κατά πόσο οι τοπικοί φορείς και οι τοπικές κοινωνίες υιοθετούν τις ολοκληρωμένες στρατηγικές

και κατά πόσο οι ΟΧΕ απέφεραν θετικά αποτελέσματα στις περιοχές εφαρμογής τους.

Στη **«Διάσταση υιοθέτησης ολοκληρωμένων τοποκεντρικών στρατηγικών»** γίνονται συγκριτικές αξιολογικές προσεγγίσεις που αφορούν :

- α. Η προσέγγιση διευκόλυε τις συνέργιες με άλλες παρεμβάσεις εργαλεία πολιτικής και στρατηγικές.
- β. Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή της στρατηγικής διαμόρφωσε νέες διοικητικές ικανότητες (δεξιότητες, εμπιστοσύνη και ικανότητες των συμμετεχόντων φορέων, οργανωτικές αλλαγές δομών, συστημάτων, εργαλείων).
- γ. Η προσέγγιση ενίσχυσε το κοινωνικό κεφάλαιο (δίκτυα, κανόνες, σχέσεις και αξίες που διαμορφώνουν την ποσότητα και τη συνεργατική ποιότητα των αλληλεπιδράσεων στις περιοχές εφαρμογής).

Στη **«Διάσταση αξιολόγησης των ολοκληρωμένων τοποκεντρικών στρατηγικών»** γίνονται συγκριτικές αξιολογικές προσεγγίσεις που αφορούν :

- α. Προβλέψεις εγκυκλίων και οδηγιών για τους δείκτες των Στρατηγικών
- β. Αποτίμηση προστιθέμενης αξίας των επίπεδο ΟΧΕ, ΟΧΕ-ΒΑΑ, ΤΑΠΤΟΚ στην αναπτυξιακή διαδικασία / θετικά αποτελέσματα στις περιοχές εφαρμογής τους (στο πλαίσιο εκ των υστέρων αξιολόγησης)

Η Αξιολογική αποτίμηση σε ότι αφορά την πρώτη διάσταση μπορεί να γίνει με κωδικοποίηση και αποδελτίωση του τμήματος των στρατηγικών που αφορούν στην διακυβέρνηση, ανάλυση στοιχείων που αφορούν στα χαρακτηριστικά των φορέων υλοποίησης και των τελικών δικαιούχων των δράσεων και παράλληλα με βάση έρευνα πεδίου σε επίπεδο τοπικών εταίρων και φορέων.

Η Αξιολογική αποτίμηση σε ότι αφορά το σημείο α της δεύτερης διάστασης μπορεί να γίνει με κωδικοποίηση και αποδελτίωση των προβλέψεων εγκυκλίων και οδηγιών για τους δείκτες των στρατηγικών καθώς και με την υιοθέτηση κάποιων γενικών απλοποιημένων και περιορισμένων σε αριθμό δεικτών, σε συσχέτιση με γενικές κατηγορίες περιοχών παρέμβασης.

Η Αξιολογική αποτίμηση σε ότι αφορά το σημείο β της δεύτερης διάστασης μπορεί να γίνει στο πλαίσιο των προβλεπόμενων από τα ΠΕΠ αξιολογήσεων των στρατηγικών. Αυτή η προσέγγιση απαιτεί την ανάλυση δεδομένων σχετικά με τα αποτελέσματα των στρατηγικών και τις επιπτώσεις στη τοπική οικονομία. Ειδικότερα, ανάλογα με τα διαθέσιμα δεδομένα για τη σχετική γεωγραφική κλίμακα και τη θεματική εστίαση της στρατηγικής, μπορούν να εκτιμηθούν επιλεγμένοι δείκτες. Επιπρόσθετα, μπορεί να αναδειχθούν μακροπρόθεσμα και βραχυπρόθεσμα αποτελέσματα χρησιμοποιώντας ποιοτικές και ποσοτικές προσεγγίσεις.

Προς αυτή την κατεύθυνση μπορούν να χρησιμοποιηθούν έρευνες πεδίου, focus groups, εκτιμήσεις ανά θεματικό πεδίο με βάση αναλύσεις πολιτικών σε διαπρογραμματική βάση καθώς και από μελέτες περίπτωσης σε επίπεδο χωρικής ενότητας για την εξέλιξη βασικών κατά περίπτωση στρατηγικής μεγεθών.

2.2. Βήματα και εργαλεία μεθοδολογικής προσέγγισης

Ουσιαστικά η αποτίμηση της εφαρμογής των ΟΧΕ στην Προγραμματική Περίοδο 2014 – 2020, στηρίζεται στη συνδυαστική αξιοποίηση στοιχείων της μεθοδολογίας της Στρατηγικής, Επιχειρησιακής και Αξιολογικής αποτίμησης⁵.

Τα εργαλεία που θα αξιοποιηθούν στο πλαίσιο της μεθοδολογικής προσέγγισης κωδικοποιούνται και παρουσιάζονται σε διαδοχικά βήματα.

2.2.1. *Κωδικοποίηση και συγκριτική αξιολόγηση των Εγκυκλίων ΕΥΣΣΑ, των Οδηγών που εξέδωσαν οι 13 ΕΥΔ των ΠΕΠ και των εγκεκριμένων Στρατηγικών*

Εντάσσεται στην Στρατηγική αποτίμηση / Προγραμματική διάσταση και έχει ως στόχο την συγκριτική αξιολόγηση των Οδηγών που εξέδωσαν οι 13 ΕΥΔ με στόχο την καταγραφή των κοινών σημείων και διαφοροποιήσεων καθώς και άλλων εγγράφων που αποτυπώνουν στοιχεία της ακολουθούμενης διαδικασίας για την σύνταξη των στρατηγικών (παράρτημα ενότητας Π2.2.1). Ειδικότερα θα γίνει κωδικοποίηση των Οδηγών :

- Αναφορικά με τις 3 εγκυκλίους της ΕΥΣΑΑ
- Συγκριτικά με τις προβλέψεις των αντίστοιχων ΠΕΠ για την ολοκληρωμένη προσέγγιση στην εδαφική ανάπτυξη, για τις ειδικές ανάγκες γεωγραφικών περιοχών που πλήττονται περισσότερο από τη φτώχεια ή στοχευόμενων ομάδων που αντιμετωπίζουν τον υψηλότερο κίνδυνο διακρίσεων ή κοινωνικού αποκλεισμού και για ειδικές ανάγκες των γεωγραφικών περιοχών που πλήττονται από σοβαρά και μόνιμα φυσικά ή δημογραφικά προβλήματα
- Ως προς τις προβλεπόμενες περιοχές εφαρμογής και τις περιοχές εφαρμογής των εγκεκριμένων Στρατηγικών (χαρακτήρας, μέγεθος περιοχών, στόχευση, χρηματοδοτικά μέσα)

---

⁵ Martin Ferry, Stefan Kah and John Bachtler (2018) Integrated territorial development: new instruments – new results? IQ-Net Thematic Paper 42(2), June 2018.

2.2.2.Κωδικοποίηση προβλέψεων Εθνικού Χωροταξικού Πλαισίου και Περιφερειακών Χωροταξικών Πλαισίων και συγκριτική αξιολόγηση με τις περιοχές εφαρμογής των ΟΧΕ

Εντάσσεται στην Στρατηγική αποτίμηση / Προγραμματική διάσταση και έχει ως στόχο την κωδικοποίηση των κατευθύνσεων εγκεκριμένων στρατηγικών πλαισίων χωρικού σχεδιασμού (παράρτημα ενότητας Π2.2.2) για τις κατηγορίες περιοχών που προσφέρονται για εφαρμογή ΟΧΕ. Ειδικότερα γίνεται κωδικοποίηση των κατευθύνσεων που αφορούν :

- Στις αστικές περιοχές (όπως ιεράρχηση, προβλεπόμενος ρόλος, περιοχές για εφαρμογή ειδικών πολεοδομικών εργαλείων και μηχανισμών πχ Σχέδια Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων – ΣΟΑΠ, ειδικές λειτουργικές ζώνες εντός αστικών περιοχών, δίκτυα αστικών περιοχών)
- Σε περιοχές εκτός αστικού χώρου (όπως ενιαίες θεματικές λειτουργικές ζώνες πχ πολιτιστικού περιβάλλοντος / τοπίου, θεματικά δίκτυα, περιοχές για εφαρμογή ειδικών πολεοδομικών εργαλείων και μηχανισμών πχ Περιοχές Ειδικών Χωρικών Παρεμβάσεων - ΠΕΧΠ)
- Ειδικές κατευθύνσεις για τον ορεινό χώρο, τα μικρά νησιά και απομονωμένες περιοχές

Επισημαίνεται ότι αρκετά από τα στρατηγικά χωρικά πλαίσια έχουν εγκριθεί στην δεκαετία του 2000 και δεν έχουν ακόμα αναθεωρηθεί. Στη λογική αυτή κωδικοποιούνται και αποδελτιώνονται οι κατευθύνσεις που προαναφέρθηκαν και αξιοποιούνται για την συγκριτική αξιολόγηση των περιοχών εφαρμογής για τις εγκεκριμένες στρατηγικές 2014 – 2020. Κατά την συγκριτική αξιολόγηση θα ληφθούν υπόψη και οι όποιες αναφορές υπάρχουν στις εγκεκριμένες Στρατηγικές σχετικά με κατευθύνσεις εγκεκριμένων πλαισίων πολεοδομικού σχεδιασμού στο επίπεδο των Δήμων ή και ολοκληρωμένες παρεμβάσεις προηγούμενων Προγραμματικών Περιόδων.

Ωστόσο για να κωδικοποιηθούν οι αντίστοιχες κατευθύνσεις για τη νέα Προγραμματική Περίοδο 2021 – 2027, θα πρέπει να υπάρξει συνεργασία με το ΥΠΕΝ, έτσι ώστε έγκαιρα να ενσωματωθούν οι προβλεπόμενες κατευθύνσεις από τα αναθεωρούμενα χωρικά στρατηγικά πλαίσια.

2.2.3.Αποδελτίωση και κωδικοποίηση των εγκεκριμένων στρατηγικών ως προς το σύστημα διακυβέρνησης

Εντάσσεται στην Αποτίμηση επιχειρησιακής ενεργοποίησης / Διάσταση Διακυβέρνησης και έχει ως στόχο την αποτύπωση του συστήματος διακυβέρνησης στο επίπεδο των εγκεκριμένων Στρατηγικών.

Στη λογική αυτή αποδελτιώνονται και κωδικοποιούνται οι ενότητες των εγκεκριμένων Στρατηγικών που αφορούν στις διαδικασίες διαβούλευσης, τους

συμμετέχοντες φορείς αλλά και τους προβλεπόμενους τελικούς δικαιούχους για επιμέρους δράσεις καθώς και τους μηχανισμούς παρακολούθησης της εφαρμογής

2.2.4. Συγκριτική αξιολόγηση του χρονοδιαγράμματος ενεργοποίησης στο επίπεδο των 13 ΠΕΠ

Εντάσσεται στην Αποτίμηση επιχειρησιακής ενεργοποίησης / Διάσταση υλοποίησης και έχει ως στόχο την ανάδειξη πιθανών προβλημάτων που υπήρξαν στο επίπεδο των 13 Περιφερειών κατά την φάση σχεδιασμού των Οδηγών υποβολής των Στρατηγικών ή και στην αξιολόγηση των Στρατηγικών και είχαν ως συνέπεια διαφορετικούς χρόνους ενεργοποίησης μεταξύ των 13 Περιφερειών (παράρτημα Π2.2.4).

2.2.5. Ποσοτικές αναλύσεις για τη σύνδεση της πορείας υλοποίησης των εγκεκριμένων Στρατηγικών με διαδικαστικές αδυναμίες και προβλήματα σχεδιασμού

Εντάσσεται στην Αποτίμηση επιχειρησιακής ενεργοποίησης / Διάσταση υλοποίησης. Για την αποτύπωση της πορείας υλοποίησης, θα πρέπει να αποτυπωθούν όλα τα απαιτούμενα στάδια που απαιτούνται ανά πράξη προκειμένου να αρχίσει η υλοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου. Ειδικότερα θα πρέπει να αποτυπωθεί συγκριτικά η πορεία υλοποίησης της κάθε Στρατηγικής, με εναρκτήριο χρόνο την ημερομηνία έγκρισης της και τις ημερομηνίες έκδοσης των σχετικών προσκλήσεων, με βάση :

- % αναλογία του εγκεκριμένου Π/Υ της Στρατηγικής που αντιστοιχεί στις δράσεις που εξειδικεύθηκαν
- % αναλογία του εγκεκριμένου Π/Υ της Στρατηγικής που αντιστοιχεί στις δράσεις που εντάχθηκαν
- % αναλογία του εγκεκριμένου Π/Υ της Στρατηγικής που αντιστοιχεί στις δράσεις που συμβασιοποιήθηκαν
- % αναλογία των πληρωμών επί του Π/Υ των συμβασιοποιημένων δράσεων

Στο παράρτημα ενότητας Π.2.2.5, γίνεται μια πρώτη ενδεικτική προσέγγιση με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία.

2.2.6. Έρευνα πεδίου με ερωτηματολόγιο που απευθύνεται στις 13 ΕΥΔ των ΠΕΠ

Εντάσσεται τόσο στην Στρατηγική αποτίμηση όσο και στην Αποτίμηση επιχειρησιακής ενεργοποίησης, αλλά και στην Αξιολογική αποτίμηση και απευθύνεται στις 13 ΕΥΔ των ΠΕΠ. Το ερωτηματολόγιο θα περιλαμβάνει ερωτήματα που αφορούν ενδεικτικά :

Στρατηγική αποτίμηση / Προγραμματική διάσταση

- Κριτήρια επιλογής των περιοχών εφαρμογής των Στρατηγικών ΟΧΕ, ΟΧΕ-BAA και ΤΑΠΤΟΚ
  - ✓ Προβλέψεις εγκεκριμένων χωροταξικών και πολεοδομικών πλαισίων
  - ✓ Ειδικές μελέτες και εμπειρογνωμοσύνες
  - ✓ Περιοχές εφαρμογής ολοκληρωμένων παρεμβάσεων από προηγούμενες Προγραμματικές Περιόδους
- Κριτήρια για την κλίμακα των περιοχών παρέμβασης
  - ✓ Έκταση
  - ✓ Πληθυσμός
  - ✓ Ρόλος της περιοχής
  - ✓ Περιοχής επιρροής
- Προσδιορισμός χρηματοδοτικού μείγματος
- Στο πλαίσιο των εγκεκριμένων Στρατηγικών :
  - ✓ Αναταποκρίνεται η Στρατηγική στα χαρακτηριστικά της περιοχής εφαρμογής και ενισχύει την δυναμική της;
  - ✓ Ποιοι φορείς εισφέρουν στο σχεδιασμό και στην εφαρμογή της στρατηγικής;
  - ✓ Συμμετέχουν ενεργά παράγοντες από την κοινοτική βάση (grass roots) και εμπλεκόμενοι φορείς; Σε ποια στάδια της διαδικασίας;
  - ✓ Πώς οργανώθηκε η συμμετοχή εταίρων; Έχουν ληφθεί επαρκή μέτρα για την περαιτέρω ενίσχυση της εμπλοκής;
  - ✓ Έχει η στρατηγική στηριχθεί σε υπάρχουσες προσεγγίσεις εταιρικής σχέσης ή έχει δημιουργήσει νέες εδαφικές εταιρικές σχέσεις;
  - ✓ Η Στρατηγική παραμένει επίκαιρη και για τη νέα Προγραμματική Περίοδο;
    - Ως έχει
    - Με προσαρμογή των ορίων της περιοχής εφαρμογής
    - Με προσαρμογή και εμπλουτισμό της στόχευσης

Αποτίμηση επιχειρησιακής ενεργοποίησης / Διάσταση διακυβέρνησης

- Διαδικασίες που ακολουθήθηκαν κατά στην σύνταξη των Οδηγών και των προσκλήσεων για την υποβολή Στρατηγικών, ιδιαίτερα σε ότι αφορά :
  - ✓ Το πλαίσιο διακυβέρνησης (πλήρης εκχώρηση ή οι ελάχιστες προβλεπόμενες αρμοδιότητες)
  - ✓ Την Τεχνική Βοήθεια (υποστήριξη φορέων / ωρίμανση πράξεων)

- Προβλήματα που παρουσιάστηκαν στην διαδικασία:
  - ✓ Σύνταξης των Οδηγών και προσκλήσεων
  - ✓ Υποβολής των προτάσεων των Στρατηγικών
  - ✓ Αξιολόγησης των υποβληθέντων Στρατηγικών

Αποτίμηση επιχειρησιακής ενεργοποίησης / Διάσταση υλοποίησης

- Προβλήματα που παρουσιάζονται ως προς την :
  - ✓ Εξειδίκευση για τις πράξεις των ενταγμένων Στρατηγικών
  - ✓ Έκδοση των προσκλήσεων για την υποβολή πράξεων
  - ✓ Υποβολή πράξεων από τους τελικούς δικαιούχους
  - ✓ Ένταξη των πράξεων
  - ✓ Συμβασιοποίηση των πράξεων
  - ✓ Πορεία των πληρωμών

Αξιολογική αποτίμηση

- Ανάγκες προσαρμογής των αρχικά προβλεπόμενων δεικτών εκροής και αποτελέσματος για επιμέρους πράξεις των εγκεκριμένων Στρατηγικών
- Ανάγκη υιοθέτησης γενικών δεικτών που αποτυπώνουν την αποτελεσματικότητα των εγκεκριμένων Στρατηγικών

Τα ερωτήματα για την «Αποτίμηση επιχειρησιακής ενεργοποίησης / Διάσταση υλοποίησης» και για την «Αξιολογική αποτίμηση» θα πρέπει να τεθούν και στους 4 Ενδιάμεσους Φορείς Διαχείρισης των Στρατηγικών ΟΧΕ-ΒΑΑ, που χρηματοδοτούνται από το ΠΕΠ Αττικής με πλήρη εκχώρηση αρμοδιοτήτων από την ΕΥΔ.

2.2.7. Έρευνα πεδίου σε δείγμα φορέων υλοποίησης ΟΧΕ, ΟΧΕ-ΒΑΑ, ΤΑΠΤΟΚ

Εντάσσεται τόσο στην Στρατηγική αποτίμηση όσο και στην Αποτίμηση επιχειρησιακής ενεργοποίησης και απευθύνεται σε δείγμα φορέων υλοποίησης. Προτείνεται σε 12 φορείς ένας ανά Περιφέρεια με εξαίρεση την Περιφέρεια Αττικής όπου το ερωτηματολόγιο θα δοθεί και στις 4 Αστικές Αρχές που λειτουργούν τόσο ως ΕΦΔ όσο και ως δυνητικοί τελικοί δικαιούχοι. Το ερωτηματολόγιο θα περιλαμβάνει ερωτήματα που αφορούν ενδεικτικά :

Στρατηγική αποτίμηση / Προγραμματική διάσταση

- Στο πλαίσιο της εγκεκριμένης Στρατηγικής :
  - ✓ Ανταποκρίνεται η Στρατηγική στα χαρακτηριστικά της περιοχής εφαρμογής και ενισχύει την δυναμική της;

- ✓ Οι εγκεκριμένες δράσεις καλύπτουν τις διατυπωμένες ανάγκες της περιοχής εφαρμογής;
- ✓ Ποιοι φορείς εισφέρουν στο σχεδιασμό και στην εφαρμογή της στρατηγικής;
- ✓ Συμμετέχουν ενεργά παράγοντες από την κοινοτική βάση (grass roots) και εμπλεκόμενοι φορείς; Σε ποια στάδια της διαδικασίας;
- ✓ Πώς οργανώθηκε η συμμετοχή εταίρων; Έχουν ληφθεί επαρκή μέτρα για την περαιτέρω ενίσχυση της εμπλοκής;
- ✓ Έχει η στρατηγική στηριχθεί σε υπάρχουσες προσεγγίσεις εταιρικής σχέσης ή έχει δημιουργήσει νέες εδαφικές εταιρικές σχέσεις;
- ✓ Θα αλλάζατε κάτι στη διαδικασία σχεδιασμού που ακολουθήσατε εάν ξεκινούσατε σήμερα; Τι ακριβώς;
- ✓ Έχει διερευνηθεί η μακροπρόθεσμη οικονομική βιωσιμότητα των παρεμβάσεων και έργων; Ποια είναι τα μέτρα που θεσπίστηκαν για την εξασφάλιση της οικονομικής βιωσιμότητας των έργων;
- ✓ Η Στρατηγική παραμένει επίκαιρη και για τη νέα Προγραμματική Περίοδο;
  - Ως έχει
  - Με προσαρμογή των ορίων της περιοχής εφαρμογής
  - Με προσαρμογή και εμπλουτισμό της στόχευσης

Αποτίμηση επιχειρησιακής ενεργοποίησης / Διάσταση υλοποίησης

- Ποιο είναι το ποσοστό των μη ενταγμένων έργων που είναι πλήρως ώριμα για υλοποίηση;
- Ποια είναι η βασική αιτία καθυστέρησης στην υλοποίηση;
  - ✓ Ωρίμανση έργων-μελέτες
  - ✓ Διαδικασία εγκρίσεων – αδειοδότησης
  - ✓ Διαδικασία διαγωνισμών αναθέσεων
  - ✓ Άλλο – ποιο
- Έχετε ορίσει ειδική δομή παρακολούθησης ή της εφαρμογής της Στρατηγικής;

2.2.8. Κωδικοποίηση διδαγμάτων, προκλήσεων, καλών πρακτικών και προβλημάτων ανά χωρικό εργαλείο και τρόποι αντιμετώπισης

Με βάση τα συμπεράσματα από την ανάλυση των ποσοτικών και ποιοτικών ευρημάτων από τις προηγούμενες μεθοδολογικές προσεγγίσεις θα κωδικοποιηθούν διδάγματα, προκλήσεις, καλές πρακτικές και προβλήματα ανά χωρικό εργαλείο και στα 3 επίπεδα του στρατηγικού σχεδιασμού, της επιχειρησιακής ενεργοποίησης και της αξιολόγησης των Στρατηγικών.

Θα αναδειχθούν οι καλές πρακτικές ενώ θα γίνει κατηγοριοποίηση προβλημάτων και θα διατυπωθούν προτάσεις επίλυσης τους. Παράλληλα θα αναδειχθούν και οι ανάγκες στήριξης των μηχανισμών υλοποίησης στο Εθνικό, Περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και θα προταθούν οι απαραίτητες προσαρμογές για την διαμόρφωση των διαδικασιών στην Προγραμματική Περίοδο 2021-2027

Σε όλη την μεθοδολογική προσέγγιση λαμβάνονται υπόψη προγραμματικά έγγραφα για την ολοκληρωμένη χωρική προσέγγιση ή και θεματικές προσεγγίσεις για τις επιμέρους κατηγορίες επιλέξιμων περιοχών εφαρμογής, που έχουν ήδη εκδοθεί ή πρόκειται να εκδοθούν στο πλαίσιο της προετοιμασίας για τη νέα Προγραμματική Περίοδο 2021 – 2027.

Μέχρι στιγμής έχουν συγκεντρωθεί :

- The Leipzig Charter on Sustainable European Cities (draft) / 03.09.2019
- Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων / Απρίλιος 2019
- Country Report (draft) / 2019
- SOCIO-ECONOMIC TRENDS, GROWTH POTENTIAL AND OPPORTUNITIES (Output A Interim Report 1 & Output B Draft Interim Report 2) 2019
- TITLE I OBJECTIVES AND GENERAL RULES ON SUPPORT CHAPTER II Policy objectives and principles for the support of the Funds / 17.12.2018
- WORKING DOCUMENT OF THE COMMISSION SERVICES Subject: Integrated territorial development in 2021-2027 period (Chapter II CPR proposal1 and Chapter II of ERDF and CF proposal2 / 12.10.2018
- Policy objective 5 – Europe closer to Citizens Tools for integrated territorial development / 18.06.2018
- Assessing the performance of integrated territorial and urban strategies: Challenges, emerging approaches and options for the future, Martin Ferry, Irene McMaster Arno van der Zwet– European Policies Research Center / Ιανουάριος 2018
- ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ 2021 / Φεβρουάριος 2017

- Έγγραφο καθοδήγησης για τα κράτη μέλη σχετικά με την ολοκληρωμένη βιώσιμη αστική ανάπτυξη (Άρθρο 7 του κανονισμού ΕΤΠΑ) 18.05.2015

Επιπρόσθετα θα αξιοποιηθούν οι αναφορές για τον Στόχο Πολιτικής 5 από τις προτάσεις των φορέων στο πλαίσιο του σχεδιασμού , του νέου Εταιρικού Συμφώνου ΕΣΠΑ 2021 – 2027 (1η ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ, για το σχεδιασμό του νέου Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης: ΕΣΠΑ 2021-2027 στο πλαίσιο του αναπτυξιακού προγραμματισμού / Ιούνιος 2019).

Τέλος για τις εν δυνάμει επιλέξιμες περιοχές εφαρμογής για τον Στόχο Πολιτικής 5 (αστικές περιοχές, ορεινές, μικρά νησιά, απομονωμένες), πέραν των χωρικών στρατηγικών πλαισίων θα αποδελτιωθούν οι σχετικές προβλέψεις που εντοπίζονται στο πλαίσιο ειδικών στρατηγικών. Μέχρι στιγμής έχουν εντοπιστεί και κωδικοποιηθεί :

- Εθνικό Σχέδιο για Ενέργεια και Κλίμα (ΦΕΚ Δεκέμβριος 2019) (σε συνέχεια του κειμένου που τέθηκε σε διαβούλευση τον Ιανουάριο του 2019)
- Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Μεταφορών (Ιούνιος 2019)
- 1η Αναθεώρηση - Στρατηγικό Πλαίσιο Επενδύσεων Μεταφορών 2014-2025 (Ιούνιος 2019)
- Αναπτυξιακή Στρατηγική 2030 (Μάιος 2019)
- Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για την Δημόσια Υγεία 2019-2022 (Μάιος 2019)
- Εθνική Στρατηγική για την Κυκλική Οικονομία (Δεκέμβριος 2018)
- Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας Λεκανών Απορροής ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Κρήτης (ΕΛ13) (Ιούλιος 2018)
- Πλαίσιο Στρατηγικής για την Ενδυνάμωση των Νέων (Μάιος 2018)
- Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Κρήτης (Νοέμβριος 2017)
- Εθνική Ψηφιακή Στρατηγική 2016-2021 (Δεκέμβριος 2016)

Παράρτημα

Παράρτημα ενότητας Π2 : Αναφορές και επισημάνσεις της μελέτης του ΟΟΣΑ για τις τοποκεντρικές πολιτικές και στρατηγικές για την τοπική ανάπτυξη

Μια πρώτη επισημάνση, είναι ότι ο σχεδιασμός και η εφαρμογή αξιόπιστων στρατηγικών ΟΧΕ αντιμετωπίζει ένα σύνολο προκλήσεων που προέρχονται από την απουσία ενός γενικότερου στρατηγικού σχεδιασμού με αποτέλεσμα να επηρεάζονται αρνητικά στο περιβάλλον της εθνικής πολιτικής για τον αστικό χώρο καθώς και το θεσμικό πλαίσιο ενώ παράλληλα και οι λειτουργίες της αυτοδιοίκησης παρουσιάζουν σημαντικές ανεπάρκειες.

Στο διάγραμμα που ακολουθεί συνοψίζονται οι διαπιστώσεις του ΟΟΣΑ για το περιβάλλον μέσα στο οποίο διαμορφώνονται οι στρατηγικές αστικής ανάπτυξης στην Ελλάδα.

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ		
ΕΘΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
Αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων των δύο μητροπολιτικών κέντρων	Τα ΠΕΧΩ να αντανακλούν καλύτερα την κοινωνική και οικονομική δυναμική	Αποτελεσματική μητροπολιτική διοίκηση Αθήνα και Θεσσαλονίκη
Ενίσχυση του δικτύου μικρών και μεσαίων αστικών κέντρων	Πολιτικές χρήσεων γης να συνδέονται αποτελεσματικότερα με τις αναπτυξιακές πολιτικές	Κίνητρα για διαδημοτική συνεργασία
Εφαρμογή ολοκληρωμένων χωροταξικών στρατηγικών αστικής ανάπτυξης	Ένα ευρύτερο φάσμα μέσων πολιτικής θα πρέπει να στηρίξει τους στόχους χωροταξικού σχεδιασμού	Μείωση του χρόνου που απαιτείται για έγκριση προγραμμάτων
Ενίσχυση των δομών των ΟΤΑ	Απαιτείται ένα πιο αποτελεσματικό σύστημα για τη διαχείριση των κενών και αχρησιμοποίητων ακινήτων	Δημιουργία βάσεων τοπικών δεδομένων
Διαχείριση της περιαστικής ανάπτυξης και των γειτονιών		Αποσαφήνιση συναρμοδιοτήτων μεταξύ επιπέδων ΤΑ και Κράτους

ΠΗΓΗ: OECD (2019) DRAFT INTERIM REPORT 2: POLICIES AND STRATEGIES FOR PLACE-BASED DEVELOPMENT AND INCLUSIVE GROWTH

Επισημαίνεται ότι σε αρκετά πεδία παρουσιάζεται σημαντική πρόοδος με την υιοθέτηση νέων πρακτικών μέσω νομοθετικών παρεμβάσεων. Όμως, παραμένουν άλυτα καίρια θέματα που επηρεάζουν την ουσιαστική και αποτελεσματική εφαρμογή του σχεδιασμού σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο ενώ δεν έχει

επαρκώς αποκρυσταλλωθεί μια εθνική στρατηγική για τον αστικό χώρο και την ιεραρχία των πόλεων στην χώρα.

Η σχετική Έκθεση διαπιστώνει ότι οι Ολοκληρωμένες Χωρικές Επενδύσεις (ΟΧΕ) εφαρμόστηκαν στην Ελλάδα με ευέλικτο τρόπο ώστε να ανταποκρίνονται καλύτερα στις ανάγκες των μικρότερων τοποθεσιών αλλά εντοπίζει ορισμένες βασικές αδυναμίες στην εφαρμογή των ΟΧΕ στην Ελλάδα και ειδικότερα :

- Τα σχέδια βιώσιμης αστικής ανάπτυξης στην πράξη εκπονούνται συχνά για επιμέρους περιοχές σε μια πόλη και όχι για το σύνολο του αστικού χώρου λόγω περιορισμών του προϋπολογισμού και ως εκ τούτου περιορίζεται η αποτελεσματικότητά τους ως ολοκληρωμένο εργαλείο σχεδιασμού.
- Οι συνέργειες μεταξύ δήμων με την ανάληψη κοινών έργων και παρεμβάσεων παραμένουν περιορισμένες και δεν υποστηρίζονται επαρκώς από τις περιφερειακές αρχές.
- Οι μακρές προπαρασκευαστικές φάσεις κατά την έναρξη της περιόδου προγραμματισμού και η άγνοια των νέων μηχανισμών έχουν οδηγήσει σε καθυστερήσεις στην υλοποίηση των ΟΧΕ στην Ελλάδα.
- Οι μικρότεροι και μεσαίου μεγέθους δήμοι αναφέρουν ότι η έλλειψη ικανότητας για τον σχεδιασμό παρεμβάσεων τους οδηγεί να στραφούν σε εξωτερικούς συμβούλους για να είναι σε θέση να διαμορφώσουν αξιόπιστες προσφορές.
- Μια ευρύτερη πρόκληση είναι ότι οι δήμοι αναφέρουν ότι δεν έχουν την ικανότητα να εφαρμόσουν ολοκληρωμένα σχέδια και συναντούν σημαντικά εμπόδια λόγω του θεσμικού πλαισίου ανάθεσης μελετών και υλοποίησης των έργων. Αυτά τα είδη προκλήσεων οδηγούν σε μεγάλες καθυστερήσεις και αδράνεια.

Στην πραγματικότητα ένας συνδυασμός παραγόντων επηρεάζει αρνητικά το σχεδιασμό και την εφαρμογή των ΟΧΕ στην Ελλάδα. Ο εξορθολογισμός της διαδικασίας χωροταξικού σχεδιασμού, η εκπόνηση ολοκληρωμένων στρατηγικών σχεδίων σε επίπεδο πόλης και η ενίσχυση των ικανοτήτων των φορέων τοπικής αυτοδιοίκησης αποτελούν τις σημαντικότερες προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν άμεσα ενόψει της νέας προγραμματικής περιόδου.

Παράρτημα ενότητας Π2.2.1 : Προγραμματικά έγγραφα και εγκεκριμένες στρατηγικές των 13 ΠΕΠ

Τα προγραμματικά έγγραφα και οι εγκεκριμένες Στρατηγικές που έχουν εντοπιστεί μέχρι στιγμής αποτυπώνονται στον πίνακα που ακολουθεί

ΕΥΔ	Τύπος Στρατηγικής	Οδηγός / έντυπο υποβολής	Εγκεκριμένες Στρατηγικές
1. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΘΡΑΚΗΣ	ΒΑΑ	X	3
	ΟΧΕ	—	1
	ΤΑΠΤΟΚ		
2. ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	ΒΑΑ Άλλες πόλεις	X	6
	ΒΑΑ Θεσσαλονίκη	X	1
	ΤΑΠΤΟΚ	X	7
3. ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	ΒΑΑ	X	5
	ΟΧΕ	—	1
	ΤΑΠΤΟΚ		
4. ΗΠΕΙΡΟΥ	ΒΑΑ	X	1
	ΟΧΕ	X	1
	ΤΑΠΤΟΚ	—	
5. ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	ΒΑΑ	X	4
	ΟΧΕ		2 σε εξέλιξη
	ΤΑΠΤΟΚ		
6. ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΒΑΑ	X	3
	ΟΧΕ	X	1
	ΤΑΠΤΟΚ		
7. ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	ΒΑΑ	X	1
	ΟΧΕ	X	1
	ΤΑΠΤΟΚ		
8. ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΒΑΑ	X	2
	ΟΧΕ	—	2
	ΤΑΠΤΟΚ		
9. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	ΒΑΑ	X	
	ΟΧΕ	—	
	ΤΑΠΤΟΚ		
10. ΑΤΤΙΚΗΣ	ΒΑΑ	X	3
	ΟΧΕ		
	ΤΑΠΤΟΚ		
11. ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	ΒΑΑ	X	1
	ΟΧΕ		
	ΤΑΠΤΟΚ		
12. ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	ΒΑΑ	X	1
	ΟΧΕ		
	ΤΑΠΤΟΚ		
13. ΚΡΗΤΗΣ	ΒΑΑ	X	2
	ΟΧΕ	X	3
	ΤΑΠΤΟΚ	X	4

Παράρτημα ενότητας Π2.2.2 : Εγκεκριμένα στρατηγικά πλαίσια χωρικού σχεδιασμού

Τα χωρικά στρατηγικά πλαίσια που υπάρχουν αποτυπώνονται στον πίνακα που ακολουθεί.

ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΕΠΙΠΕΔΟΥ	
Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης	ΦΕΚ 128Α/03.07.2008
Θαλάσσιος Χωροταξικός Σχεδιασμός	ΦΕΚ Α101/12.06.2018
ΕΙΔΙΚΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	
Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις υδατοκαλλιέργειες	ΦΕΚ 2505Β/04.11.2011
Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για την Βιομηχανία, και της στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων αυτού.	ΦΕΚ 151ΑΑΠ/13.04.2009
Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) και της στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων αυτού	ΦΕΚ 2464Β/03.12.2008
Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης των Καταστημάτων Κράτησης	ΦΕΚ 1575Β/28.11.2001
Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό και της στρατηγικής μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων αυτού	ΦΕΚ 1138Β/11.06.2009 ΦΕΚ 3155Β/12.12.2013 Τροποποίηση (Έχουν ακυρωθεί και είναι υπό εκπόνηση το νέο πλαίσιο)
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΠΛΑΙΣΙΑ	
1. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΘΡΑΚΗΣ	ΦΕΚ 248ΑΑΠ/25.10.2018 Αναθεώρηση ΦΕΚ 1471Β/09.10.2003
2. ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	ΦΕΚ 218Β/06.02.2004
3. ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	ΦΕΚ 1472Β/09.10.2003
4. ΗΠΕΙΡΟΥ	ΦΕΚ 286ΑΑΠ /28.11.2018 Αναθεώρηση ΦΕΚ 1451Β/06.10.2003
5. ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	ΦΕΚ 269 ΑΑΠ/15.11.2018 Αναθεώρηση ΦΕΚ 1484 Β 10.10.2003
6. ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΦΕΚ 299ΑΑΠ/14.12.2018 Αναθεώρηση ΦΕΚ 1469Β/09.10.2003
7. ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	ΦΕΚ 16ΑΑΠ/05.02.2019 Αναθεώρηση ΦΕΚ 56Β/19.01.2004
8. ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΦΕΚ 1470Β/09.10.2003
9. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	ΦΕΚ 1485Β/10.10.2003
10. ΑΤΤΙΚΗΣ (Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας / Αττικής – ΡΣΑ)	ΦΕΚ 156Α/01.08.2014 νέο ΡΣΑ ΦΕΚ 18Α/08.08.1985 ΡΣΑ
11. ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	ΦΕΚ 181Δ/16.04.2019 Αναθεώρηση ΦΕΚ 1473Β/09.10.2003
12. ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	ΦΕΚ 1487Β/10.10.2003
13. ΚΡΗΤΗΣ	ΦΕΚ 260ΑΑΠ/08.11.2017 Αναθεώρηση ΦΕΚ 1486Β/10.10.2003

Παράρτημα ενότητας Π2.2.4 : Διαχρονική σειρά εγκριτικών αποφάσεων για τις στρατηγικές

Τα στοιχεία που είναι μέχρι σήμερα διαθέσιμα αποτυπώνονται στο πίνακα που ακολουθεί

ΕΥΔ	Τύπος Στρατηγικής	Πρόσκληση για την υποβολή Στρατηγικών	Αποφάσεις έγκρισης Στρατηγικών	Απόφαση ορισμού ΕΦΔ
1. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΘΡΑΚΗΣ	ΒΑΑ	X	3	3
	ΟΧΕ		1	
	ΤΑΠΤΟΚ			
2. ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	ΒΑΑ Άλλες πόλεις	X	6	6
	ΒΑΑ Θεσσαλονίκη	X	1	1
	ΤΑΠΤΟΚ	X	7	7
3. ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	ΒΑΑ	X	5	5
	ΟΧΕ		1	
	ΤΑΠΤΟΚ			
4. ΗΠΕΙΡΟΥ	ΒΑΑ		1	1
	ΟΧΕ	X	1	
	ΤΑΠΤΟΚ	X	1	
5. ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	ΒΑΑ	X	4	4
	ΟΧΕ			
	ΤΑΠΤΟΚ			
6. ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΒΑΑ	X	3	3
	ΟΧΕ	X	1	
	ΤΑΠΤΟΚ			
7. ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	ΒΑΑ	X	1	
	ΟΧΕ	X	1	
	ΤΑΠΤΟΚ			
8. ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΒΑΑ	X	2	
	ΟΧΕ	-	2	
	ΤΑΠΤΟΚ			
9. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	ΒΑΑ	X	2	
	ΟΧΕ		1	
	ΤΑΠΤΟΚ		1	
10. ΑΤΤΙΚΗΣ	ΒΑΑ	X	4	3
	ΟΧΕ			
	ΤΑΠΤΟΚ			
11. ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	ΒΑΑ	X	2	
	ΟΧΕ			
	ΤΑΠΤΟΚ			
12. ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	ΒΑΑ	X	1	1
	ΟΧΕ			
	ΤΑΠΤΟΚ			
13. ΚΡΗΤΗΣ	ΒΑΑ	X	2	2
	ΟΧΕ	X	3	
	ΤΑΠΤΟΚ	X	4	4

Παράρτημα ενότητας Π2.2.5 : Ενδεικτική προσέγγιση με βάση τα πρώτα διαθέσιμα στοιχεία

Μέχρι στιγμής υπάρχουν κάποια στοιχεία διαθέσιμα για τις ενταγμένες πράξεις στο <http://anaptyxi.gov.gr/> ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και Περιοχή Χωρικής Ανάπτυξης που αφορούν :

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΙΣ ΠΡΑΞΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ ΦΟΡΕΑΣ (ΚΥΡΙΟΣ)	ΕΝΑΡΞΗ	ΛΗΞΗ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΔ/ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ	ΥΨΟΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ	ΥΨΟΣ ΠΛΗΡΩΜΩΝ
--------------------	---------------	----------------------------	--------	------	--------------------	-------------------	------------------------------------	-------------------------------	----------------	---------------

Προκειμένου να γίνει η προσέγγιση που προαναφέρθηκε, πρέπει να διασφαλιστούν ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και Περιοχή Χωρικής Ανάπτυξης επιπλέον στοιχεία για τις ενταγμένες πράξεις που αφορούν :

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΙΣ ΠΡΑΞΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ ΦΟΡΕΑΣ (ΚΥΡΙΟΣ)	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	ΦΟΡΕΑΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ	ΤΔΠ -ΗΜ. ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ	ΗΜΕΡΙΑ ΕΝΤΑΞΗΣ ΠΡΑΞΗΣ	ΤΔΠ -ΗΜ. ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ	ΤΔΠ -ΗΜ. ΣΥΜΒΑΣΗΣ
--------------------	---------------	----------------------------	-------------------------	--------------------	-----------------------	------------------------------------	-------------------	----------------------	-----------------------	----------------------	-------------------

Κατά την επεξεργασία των στοιχείων πέραν της προσέγγισης ανά Περιοχή Χωρικής Ανάπτυξης και με στόχο να εντοπιστούν προβλήματα στην υλοποίηση, θα πρέπει να γίνουν και επιμέρους προσεγγίσεις με πιθανό κριτήριο γενικές κατηγορίες πράξεων ή και φορέων υλοποίησης / τελικών δικαιούχων.

Για παράδειγμα στον πίνακα που ακολουθεί με βάση τα στοιχεία του <http://anaptyxi.gov.gr/> αποτυπώνεται η πορεία υλοποίησης των Στρατηγικών με 403 ενταγμένες πράξεις που αφορούν 45 Περιοχές Χωρικής Ανάπτυξης, που χρηματοδοτούνται από 11 ΠΕΠ (πλην Στερεάς Ελλάδας και Ιονίων Νήσων).

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ	Πλήθος πράξεων	%Ύψος συμβάσεων προς ΔΔ /Επιχορήγηση	%Ύψος πληρωμών προς ΔΔ /Επιχορήγηση
1. ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΘΡΑΚΗΣ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΗΜΟΥ ΔΡΑΜΑΣ	13	21,38%	8,99%
	Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης του Δήμου Αλεξανδρούπολης με τίτλο: «ΕΛΚΥΣΤΙΚΗ ΠΟΛΗ»	13	60,23%	25,50%

Αποτίμηση της εφαρμογής των Χωρικών Εργαλείων στην Ελλάδα στην προγραμματική περίοδο 2014-2020
1ο Παραδοτέο - «Διαμόρφωση Μεθοδολογίας»

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ	Πλήθος πράξεων	%Ύψος συμβάσεων προς ΔΔ /Επιχορήγηση	%Ύψος πληρωμών προς ΔΔ /Επιχορήγηση
	Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης του Δήμου Καβάλας με τίτλο: «Καβάλα 2023: Δημιουργική πόλη – τουριστικός προορισμός αριστείας»	13	27,84%	1,76%
	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΧΩΡΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ "ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ ΕΓΝΑΤΙΑΣ ΟΔΟΥ"	16	34,49%	6,34%
2. ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης Μητροπολιτικής Ενότητας Θεσσαλονίκης	102	12,01%	2,79%
	Έδεσσα, Αστική αναζωογόνηση	7	8,52%	1,61%
	Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης Βέροιας	7	91,84%	30,06%
	Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης Γιαννιτσών	9	41,51%	9,56%
	Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης Κατερίνης	3	3,50%	0,00%
	Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης Νάουσας	3	6,62%	5,03%
	Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης Σερρών	13	20,22%	10,94%
	Δράσεις ΕΚΤ στις περιοχές ΤΑΠΤΟΚ του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης & του Προγράμματος Αλιεία και Θάλασσα της ΟΤΔ «Αναπτυξιακή Νομού Ημαθίας Α.Ε. – Α.Α.Ε. Ο.Τ.Α.– ΑΝ.ΗΜΑ. Α.Ε	2	0,00%	0,00%
Δράσεις ΕΚΤ στις περιοχές ΤΑΠΤΟΚ του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης & του Προγράμματος Αλιεία και Θάλασσα της ΟΤΔ «Αναπτυξιακή Νομού Θεσσαλονίκης Α.Ε	1	49,92%	0,00%	
3. ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	Στρατηγική ΒΑΑ Δήμου Γρεβενών "ΓΡΕΒΕΝΑ 2020"	5	0,00%	0,00%
	ΟΧΕ Αξιοποίησης Λιμνών Δυτικής Μακεδονίας.	7	0,00%	0,00%
4. ΗΠΕΙΡΟΥ	Στρατηγικό Σχέδιο για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη του Δήμου Ιωαννιτών	4	36,82%	4,80%
	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΣΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΘΕΑΤΡΑ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ	6	83,07%	41,68%
	Στρατηγική ΤΑΠΤΟΚ – ΕΚΤ στην περιοχή της Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης του Δήμου Ιωαννιτών με τίτλο «Τοπικό Πρόγραμμα για την ενίσχυση της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας»	1	0,00%	0,00%
	Στρατηγική ΤΑΠΤΟΚ – ΕΚΤ στην περιοχή υλοποίησης του ΤΑΠΤΟΚ-Leader της ΕΤΑΝΑΜ ΑΕ ΟΤΑ με τίτλο «Δράσεις ΕΚΤ στις περιοχές ΤΑΠΤΟΚ των Προγραμμάτων Αγροτικής Ανάπτυξης και Αλιείας & Θάλασσας»	1	0,00%	0,00%
	Στρατηγική ΤΑΠΤΟΚ – ΕΚΤ στην περιοχή υλοποίησης του ΤΑΠΤΟΚ-Leader της Ήπειρος ΑΕ με τίτλο «Επιχειρηματικότητα στην περιοχή Leader μέσω ΤΑΠΤΟΚ-ΕΚΤ»	1	0,00%	0,00%
5. ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	Στρατηγική ΒΑΑ Δήμου Βόλου "ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΒΟΛΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ (ΒΑΑ)"	12	33,87%	3,23%

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ	Πλήθος πράξεων	%Ύψος συμβάσεων προς ΔΔ /Επιχορήγηση	%Ύψος πληρωμών προς ΔΔ /Επιχορήγηση
	Στρατηγική ΒΑΑ Δήμου Λαρισαίων "Η ΠΟΛΗ ΣΤΟ ΠΡΟΣΚΗΝΙΟ"	9	5,84%	0,26%
8. ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΑΤΡΕΩΝ	13	9,77%	1,13%
	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΓΡΙΝΙΟΥ	7	37,76%	17,90%
	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΧΩΡΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΚΑΤΑΚΟΛΟΥ-ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ	7	0,10%	0,00%
	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΧΩΡΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ – ΑΙΤΩΛΙΚΟΥ	6	45,61%	15,46%
9. ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης του Δήμου Καλαμάτας: «Καλαμάτα 2020:Βιώσιμη και Έξυπνη Πόλη».	6	0,00%	0,00%
	Στρατηγική Βιώσιμης Ανάπτυξης Δήμων Άργους - Μυκηνών και Ναυπλίων.	2	0,00%	0,00%
	Στρατηγική Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων «ΤΑΠΤΟΚ Αρκαδία 2020 ΑΜΚΕ»: «Στρατηγική και Σχέδιο Δράσης ΤΑΠΤΟΚ/CLLD «Αρκαδία 2020».	17	42,70%	12,08%
10. ΑΤΤΙΚΗΣ	Αθήνα 2020: Βιώσιμη Ανάπτυξη για τον τουρισμό, τον πολιτισμό, την καινοτομία	13	69,64%	14,95%
	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΧΩΡΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΟΧΕ/ΒΑΑ) ΠΕΙΡΑΙΑ	10	1,72%	1,71%
	Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΔΡΟΜΩΝ	2	0,00%	0,00%
	ΔΙΑΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΣΧΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΘΗΝΑΣ ΜΕ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΟΧΕ/ΒΑΑ	25	0,74%	0,25%
11. ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	Στρατηγική ΒΑΑ για την πόλη της Χίου	3	25,45%	10,82%
	Στρατηγική ΒΑΑ για την πόλη της Μυτιλήνης	6	47,82%	10,62%
	Στρατηγική ΟΧΕ για την άρση του φαινομένου της άνισης χωρικής ανάπτυξης, στα 7 μικρά νησιά της Περιφέρειας (Αγ. Ευστράτιος, Λήμονος, Οινούσες, Ψαρά, Αγ. Κήρυκος, Φούρνοι και Θύμεια)	19	17,00%	2,05%
12. ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης περιοχής Κόβα Δήμου Ρόδου του Επιχειρησιακού Προγράμματος Νότιο Αιγαίο 2014-2020	2	16,97%	0,00%
13. ΚΡΗΤΗΣ	Ηράκλειο έξυπνη-συνεκτική πόλη, τόπος συνάντησης «5+1» πολιτισμών	4	2,75%	0,38%
	Η Αναζωογόνηση του Αστικού Κέντρου Χανίων με όρους αειφορίας και κοινωνικής συνοχής (Revitalizing the Core for Development – RECODE)	7	18,15%	5,50%

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ	Πλήθος πράξεων	%Ύψος συμβάσεων προς ΔΔ /Επιχορήγηση	%Ύψος πληρωμών προς ΔΔ /Επιχορήγηση
	Στρατηγική Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης (ΟΧΕ) περιοχών φυσικού κάλλους UNESCO στο πλαίσιο του ΕΠ «Κρήτη» 2014-2020	1	0,00%	0,00%
	Στρατηγική Ολοκληρωμένης Χωρικής Επένδυσης (ΟΧΕ) στην ΠΕ Ρεθύμνου στο πλαίσιο του ΕΠ «Κρήτη» 2014-2020	1	0,00%	0,00%
	Στρατηγική Τοπικής Ανάπτυξης Ν. Ηρακλείου	1	0,00%	0,00%
	Στρατηγική Τοπικής Ανάπτυξης Ν. Ηρακλείου – Τμήμα Ν. Ρεθύμνου	1	0,00%	0,00%
	Στρατηγική Τοπικής Ανάπτυξης Ν. Λασιθίου	1	0,00%	0,00%
	Στρατηγική Τοπικής Ανάπτυξης Ν. Χανίων – Τμήμα Ν. Ρεθύμνου	1	0,00%	0,00%

Από την επεξεργασία των στοιχείων του πίνακα προκύπτει ότι οι δυο Στρατηγικές που φαίνεται μέχρι σήμερα να έχουν τις υψηλότερες επιδόσεις βάσει της απορρόφησης είναι :

- Η «Πολιτιστική διαδρομή στα αρχαία θέατρα της Ηπείρου» με Π/Υ 11.428.173,00 €, πληρωμές 41,68% και συμβάσεις 83,07%
- Η «Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης Βέροιας» με Π/Υ 1.144.161,00 € πληρωμές 30,06% και συμβάσεις 91,84%

Από την ανάλυση της πορείας των ενταγμένων πράξεων στις προαναφερόμενες δυο Στρατηγικές προκύπτει ότι :

- Στην «Πολιτιστική διαδρομή στα αρχαία θέατρα της Ηπείρου» το σύνολο των σχεδόν των εντάξεων και το σύνολο των πληρωμών αφορά πράξεις που υλοποιούνται από Εφορείες Αρχαιοτήτων
- Στην «Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης Βέροιας» οι ενταγμένες πράξεις αφορούν στην πλειοψηφία πράξεις του ΕΚΤ και μια πράξη που υλοποιείται από Εφορεία Αρχαιοτήτων ενώ στις πληρωμές η πλειοψηφία αφορά πράξεις του ΕΚΤ.

Και οι δυο προηγούμενες διαπιστώσεις για την καλύτερη επίδοση πράξεων που υλοποιούνται από Εφορείες Αρχαιοτήτων και πράξεων που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ, επιβεβαιώνονται και με βάση τα συνολικά μεγέθη των ενταγμένων πράξεων.

Στον πίνακα που ακολουθεί φαίνεται ότι οι πράξεις των Εφορειών Αρχαιοτήτων υπερτερούν τόσο ως προς την αναλογία των συμβάσεων όσο και ως προς το ύψος των πληρωμών, συγκριτικά με τις πράξεις που υλοποιούνται από τους Δήμους και τους Φορείς τους. Θα πρέπει να διερευνηθεί κατά πόσον το θεσμικό πλαίσιο δημόσιων έργων για την περίπτωση των Δήμων δημιουργεί προβλήματα και

καθυστερήσεις συγκριτικά με το καθεστώς αυτεπιστασίας που κατά κανόνα ισχύει για τις Εφορείες Αρχαιοτήτων

Φορείς	% Ύψος συμβάσεων προς ΔΔ /Επιχορήγηση	% Ύψος πληρωμών προς ΔΔ /Επιχορήγηση
Δήμοι	14,06%	3,36%
Δημοτικές επιχειρήσεις	31,92%	4,08%
Αναπτυξιακές Δήμων	2,58%	0,64%
Εφορείες Αρχαιοτήτων	65,95%	21,08%
Λοιποί Φορείς	33,43%	6,48%

Στον πίνακα που ακολουθεί φαίνεται ότι οι πράξεις που χρηματοδοτούνται από το ΕΚΤ υπερτερούν τόσο ως προς την αναλογία των συμβάσεων όσο και ως προς το ύψος των πληρωμών, συγκριτικά με τις πράξεις που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ.

Ταμείο	% Ύψος συμβάσεων προς ΔΔ /Επιχορήγηση	% Ύψος πληρωμών προς ΔΔ /Επιχορήγηση
ΕΤΠΑ	21,98%	5,37%
ΕΚΤ	40,31%	7,31%